

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@eunet.rs

Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs

Садржај:

Ђубрење сејаних травњака
(Виолета Величковић дипл.инг.)

Рак корена и кореновог врата
(Михаиловић Тамара дипл.инг.)

Шупљикавост лишћа коштичавог воћа
(Мијатовић Бојан дипл.инг.)

Правилно одсецање дебљих грана на стаблу воћке
(Драгољуб Глишић, инг.)

**Подстицајна средства за генетско унапређење
сточарства у 2012.години**
(Перић Предраг дипл.инг.)

Чишћење и дезинфекција фарме за тов пилића
(Радовановић Бранислав дипл.инг.)

11. мај 2012. године, тираж 300 примерака

ЂУБРЕЊЕ СЕЈАНИХ ТРАВЊАКА

Ако желимо квалитетан сејани травњак, са максималном експлоатацијом, ђубрење треба прилагодити легуминозној врсти, како би се она што дуже задржала у смеши. Такође нису исте врсте и норме ђубрења сваке године из разлога што се са годинама искоришћавања мења и садржај компоненти у смеши, а самим тим и врсте и норме примењених ђубрива.

- Управо због базирања ђубрења на легуминозној компоненти у смеши, у години заснивања највећу пажњу треба обратити на Р и К искуствено. Норме ових ђубрива не би требало да у години заснивања прелазе 60 кг/ха. Приликом дозирања азота у години заснивања травњака треба имати у виду две ствари. Као прво не треба дати велику количину азота, јер би тада траве брзо потиснуле легуминозе из смеше а то нам није циљ. И као друго легуминозе имају способност везивања атмосферског азота и на тај начин га уносе у земљиште. Искуствено та доза азота која се примењује у години заснивања травњака требало би да буде између 30-50 кг/ха.
- Каснијих година, како се смањује удео легуминоза у смеши требало би примењивати NPK хранива у којима је однос 2,3:1:1.
- Код прихрањивања сејаних травњака треба посебну пажњу обратити на следеће:
 - ако је вегетациони период травњака дужи потреба за прихрањивањем је већа
 - и што је удео легуминоза у смеши већи потреба за прихрањивањем је мања.
- Практично, ако имате 3 откоса годишње 1/3 планираног азота додате после првог откоса, никако после другог или трећег.
- Такође ако Вам је удео легуминоза у смеши 30% и више не треба прихрањивати, а ако је 20-30 % треба додати путем прихрањивања не више од 30 кг/ха азота .

Принос

- - један квалитетан сејани травњак може у нашим условима дати до 10 т/ха сена или до 50 т/ха зелене масе

Начин искоришћавања

- -сејани травњаци се могу искоришћавати путем испаше, путем кошења и спремања сенаже и силаже.

Величковић Виолета дипл.инг.

РАК КОРЕНА И КОРЕНОВОГ ВРАТА

Проузроковач *Agrobacterium tumefaciens*

Рак корена и кореновог врата се јавља на великом броју зељастих и дрвенастих биљака. Болест је раширена по целом свету, како у производним засадима тако и у расадницима. Највећи је проблем у расадничкој производњи где због непоштовања плодореда долази до нагомилавања инокулума у земљишту.

Испољава се у виду туморалних израштаја на корену и кореновом врату. Гале се најчешће јављају на корену и виде се приликом његовог пресека. Интензитет појаве гала зависи од појаве оштећења, осетљивости сорти и соја патогена. Прве гале се у сезони јављају током лета у виду беличастог калуса који настаје око места повреде. Оне се обично појављују на периферији старе гале.

Гала постаје мрка крајем лета а у јесен сува и плутаста. Рак корена је врло чест на садницама шљиве у расадницима, а такве саднице су краћег животног века и слабије родности.

Често се истиче да инфекција корена настаје кроз ране или инокулум из земљишта. Други извор заразе може бити и инфекција садног материјала јер се на тај начин рак може раширити и на местима где раније није био присутан. Бактерија из гале може доспети у спољну средину, одакле кишним капима, водом за заливање, инсектима, ветром, алатом, оруђем или деловима биљке који се користе за размножавање доспева до нове биљке и остварује заразу. Ране које настају приликом резидбе, од ветра или избијањем нових бочних коренчића представљају места зараза.

Сузбијање. Хигијена поља и агротехничке мере су значајне за контролу болести. Оне подразумевају уклањање свих биљака са симптомима болести чим се изваде из расадника, калемљење на зелено је боље него на зрело, избор подлога са мањом осетљивошћу према патогену и избор агромера које смањују повреде биљака у растилу. Појава бактеријског рака на виновој лози је у вези са појавом првог мраза, у подручјима где се јавља измрзавање лозе током зиме, требало би чокоте заштитити од измрзавања, загртањем или на неки други начин. Млада лоза се обично загрће пред зиму. Треба садити здрав садни материјал.

Михаиловић Тамара дипл. инг.

ШУПЉИКАВОСТ ЛИШЋА КОШТИЧАВОГ ВОЋА

Проузроковач *Stigmia carpophilla*

Симптоми. Јављају се на листу у виду пега, у почетку су ситне а касније се повећавају. Црвенкасто смеђе или сиво љубичасте боје су, оивичене уском зоном светло зелене или жуте боје. У оквиру пега ткиво изумире, постају некротично и испада па остају шупљине. Ако је заражена и лисна петељка угине и цео лист.

Инокулум се разноси кишним капима. Ако је потенцијал инокулума јак и оствари се велики број зараза, симптоми се могу јавити и на плодовима. Такви плодови потпуно губе тржишну вредност.

Током влажног зимског периода, гљива спорулише у пегам на листу и границима зараженим у претходној вегетацији. Пошто заражава младо ткиво, лист бива нападнут од априла до јуна, младари у јуну и јулу, али и касније током лета и јесени. Да би дошло до инфекције младара, потребно је да су влажени 24 сата. Продирање патогена у биљно ткиво се врши директно. У условима сувље климе, гљива престаје са развојем у току лета. Чим падну прве јесење кише, она се поново активира. Тада настаје зараза пупољака и летораста, а развој болести се одвија током зиме на температури изнад тачке мржњења. У пролеће настаје инфекција новонасталих делова биљке. У таквим условима, критична фаза за настанак инфекције је позна јесен, почетак зиме и пролеће, у време отварања пупољака. Продирање паразита врши се кроз стоме.

Сузбијање. Обавезно је третирање бакарним препаратима за време зимског мировања. По прецветавану се третира неким од препарата: Антракол, Дитан, Манкогал, Каптан, Мерпан. Треба се превентивно третирати.

Мијатовић Бојан, дипл. инг.

ПРАВИЛНО ОДСЕЦАЊЕ ДЕБЉИХ ГРАНА НА СТАБЛУ ВОЋКЕ

Често се догађа, да се при непажљивом, а некада и при пажљивом сечењу, веће гране очену, па се том приликом на деблу или на некој већој грани створи тако велика рана, која тешко зарасте или уопште незарасте. Да се то неби догодило, при одсецању таквих грана прво треба направити два реза, на 30 до 40 цм од стабла, и то прво један одоздо до половине гране, а други одозго, али мало више (дуже) од доњег и тако грану одсећи. Ако се грана тако одсече, неће се одченути. Али пошто је један део гране остао неотсечен, то ћемо после тога трећим резом тај део (патрљ) одсећи до самог дебла како треба. Треба пазити да се при сечењу неостави патрљ, али ни да се грана тако отсече да закачимо и само дебло. Јер ако оставимо патрљ, он ће се осушити па ће сушење прећи и на само дебло, ако направимо сувише велику рану, она неће моћи да обрасте, те ће дебло на том месту почети да труне. Да неких много бринули где сећи, треба обратити пажњу јер у основи сваке гране и гранчице постоји једно прстенасто ојачање изнад кога је најбоље резати.

Кад гранчице само прекраћујемо, онда морамо водити рачуна о положају пупољака који ће нам остати на врху и о правцу и нагибу пресека гранчице изнад тог пупољка. Пупољак који ће остати на врху прекраћене гранчице мора увек бити окренут упоље. Пресек изнад тог пупољка мора бити са супротне стране пупољка и толико кос, да му доња страна достиже до средине, а горња да је нешто мало изнад пупољка.

Глишић Драгољуб инг.

ПОДСТИЦАЈНА СРЕДСТВА ЗА ГЕНЕТСКО УНАПРЕЂЕЊЕ СТОЧАРСТВА У 2012.ГОДИНИ

Право на коришћење подстицаја има физичко лице- носилац пољопривредног газдинства ако је:

- уписан у Регистар пољопривредног газдинства као комерцијално газдинство са активним статусом,
- пријавио врсту и број животиња и број газдинства на ком се животиње држе или узгајају,
- власник грла, или је власник грла члан породичног пољопривредног газдинства подносиоца захтева,
- ако су квалитетна грла пријављена на пољопривредном газдинству корисника средстава под контролом лица овлашћених за послове селекције (основне одгајивачке организације), и ако се користе за производњу млека и меса.

Подстицаји се исплаћују по грлу квалитетне приплодне домаће животиње и то за говеда, овце, козе и свиње и то за следећи број грла:

1. најмање једно, а највише 30 грла, за квалитетне приплодне првотелке,
2. најмање 4, а највише 100 грла, за квалитетне приплодне краве, односно за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди најмање 3, а највише 100 грла, за квалитетне приплодне краве,
3. најмање 30, а највише 150 грла, за квалитетне приплодне овце,
4. најмање 10, а највише 150 грла, за квалитетне прилоде козе,
5. најмање 15, а највише 100 грла, за квалитетне приплодне крмаче.

Подстицаји се утврђују по грлу, у зависности од врсте стоке, и то у износу од:

1. 25.000 динара за квалитетне приплодне првотелке,
2. 25.000 динара за квалитетне приплодне краве,
3. 4.000 динара за квалитетне приплодне овце,
4. 4.000 динара за квалитетне приплодне козе,
5. 4.000 динара за квалитетне приплодне крмач

Подносилац захтева остварује право на подстицаје у износу од 50% износа средстава по грлу у случају да грла за која је поднео захтев отуђи у текућој години, под условом да су та грла провела на пољопривредном газдинству подносиоца захтева најмање 6 месеци у текућој години.

Захтев се подноси Управи за аграрна плаћања- МПТШВ уз образац и извод из главне матичне евиденције, најкасније до 15.07.2012.године.

За првотелке захтев се подноси квартално трећи квартал од 01.10.2012.-15.10.2012. и трећи квартал од 01.01.2013.-15.01.2013. године.

Исплату врши Управа кориснику подстицаја на наменски рачун отворен код пословне банке.

Текст урађен на основу података преузетих са сајта Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде.

Перић Предраг дипл.инг.

ЧИШЋЕЊЕ И ДЕЗИНФЕКЦИЈА ФАРМЕ ЗА ТОВ ПИЛИЋА

Одмах после завршетка това бројлера, фарма се чисти, пере и дезинфикује. Пошто се у живинарству поштује правило све унутра, све напоље, фарма се мора у што краћем времену припремити за нов турнус.

На живинарским фармама не постоје уређаји за чишћење простирке већ се то чини обичним ручним алатом. Најчешће се користе лопате и колица, док на великим фармама које имају велика врата користе се трактори на које се агрегатира утоваривач, или потисна греда који имају функцију да у што краћем року и са мање људског рада очисте веће бетонске површине и то од неколико стотина, до неколико хиљада квадратних метара. Одмах пошто смо очистили објекат од простирке, приступа се прању подних површина чистом водом. Прање се обавља шмрковима или помоћу уређаја за прање под високим притиском. И један и други начин су прихватљиви јер је потребно добро опрати подну површину. После прања, подови се дезинфикују 2-3% NaOH₂ (каустичном содом) која има улогу да бактерије које су се још ту задржале уништи и тако спречи њихово размножавање. Натријум хидроксид има бактериостатичку (спречава размножавање бактерија) и бактерицидну (убија бактерије) улогу. На овај начин уништава се већина изазивача болести перади и тако спречава избијање болести у јату бројлера. Тиме се онемогућују економске штете које настају масовним угинућем пилића.

После дезинфекције фарме подна површина се поново пере од NaOH₂. Препоручује се да се после овог поступка објекат „одмори“ 21 дан, како би смо били сигурни да изазивачи болести (бактерије) више нису присутни на фарми. Међутим, у пракси имамо све чешће појаве да се непоштује време за „одмор“ објекта, већ се одмах након дезинфекције и сушења насељава новим турнусом бројлера, како би се искористило време за тов већег броја пилића у току године.

Оваква пракса може међутим скупо коштати фармера, јер поједине бактерије и поред детаљног прања и дезинфекције могу остати на поду и у повољним условима се размножити на милионе и проузроковати болест живине.

Радовановић Бранислав дипл. инг.